

Supplerende mål på arbeidsledighet

Helge Næsheim og Ole Sandvik

Det kommer ofte fram synspunkter på at arbeidsledighet er for strengt definert i den offisielle statistikken. Arbeidskraftundersøkelsene (AKU) viser at det i 2011 var 84 000 arbeidsledige. Samtidig var det 154 000 personer som ønsket arbeid uten at de var klassifisert som arbeidsledige i følge AKU. I det statistiske samarbeidet i EU, hvor også Norge deltar, har man kommet fram til noen supplerende mål til det offisielle ledighetsbegrepet. I denne artikkelen presenteres og drøftes disse, med vekt på kriteriene som gjelder for å bli definert som arbeidsledig og hvorfor mange av de som ønsker jobb, ikke kommer med i ledighetstallet. Med slike supplerende mål på ledighet kommer Norge ut med langt flere personer som har problemer med tilpasningen til arbeidsmarkedet, men befinner seg fortsatt blant de land med lavest tall for denne gruppen.

Sentrale begreper i den offisielle arbeidsmarkedstatistikken

I valg av sentrale begreper og definisjoner har Statistisk sentralbyrå (SSB) lagt vekt på å følge de anbefalingene som Den internasjonale arbeidsorganisasjonen (ILO) har gitt for utarbeiding av arbeidsmarkedstatistikk. Dessuten deltar Norge i EUs statistiksamarbeid, og er forpliktet til å oppfylle de krav som Eurostat (EUs statistikkbyrå) setter til innholdet i AKU. Ifølge de internasjonale anbefalingene skal personer over en viss alder klassifiseres etter sin tilknytning til arbeidsmarkedet i løpet av en spesifisert uke, kalt referanseuka.

Sysselsatte er personer i alderen 15-74 år som utførte inntektsgivende arbeid av minst én times varighet i referanseuka, og personer som har et slikt arbeid, men som var midlertidig fraværende pga. sykdom, ferie, lønnet permisjon e.l. Personer som er inne til førstegangs militær- eller siviltjeneste, regnes som sysselsatte. Personer på sysselsettingstiltak med lønn fra arbeidsgiver klassifiseres også som sysselsatte, til forskjell fra personer på andre typer tiltak (kvalifiseringstiltak), hvor det bare utbetales en kursstønad e.l.

Arbeidsledige er personer uten inntektsgivende arbeid som forsøkte å skaffe seg slikt arbeid i løpet av de siste fire ukene, og som kunne ha påtatt seg arbeid i løpet av referanseuka eller de to påfølgende ukene (for 1996-2005 ble de to påfølgende ukene regnet fra intervju-tidspunktet, mens man før 1996 måtte være tilgjengelig for arbeid i selve referanseuka). Oppfyller man disse betingelsene blir man regnet som arbeidsledig uavhengig om man samtidig er på trygd, under utdanning eller lignende. Arbeidsledigheten regnes i prosent av arbeidsstyrken.

Helge Næsheim er seksjonssjef i Seksjon for arbeidsmarkedstatistikk (helge.nome.naesheim@ssb.no).

Ole Sandvik er senoirrådgiver i Seksjon for arbeidsmarkedstatistikk (Ole.Sandvik@ssb.no)

Arbeidsstyrken er summen av de sysselsatte og de arbeidsledige, dvs. personer med tilknytning til arbeidsmarkedet (omtales ofte som de yrkesaktive). Arbeidsstyrkeprosenten (yrkesfrekvensen) beregnes i forhold til befolkningen i den aktuelle aldersgruppa.

Personer **utenfor arbeidsstyrken** er personer som verken var sysselsatte eller arbeidsledige i referanseuka.

Oppsummert er hver person i befolkningen (15-74 år) definert som enten å være i arbeidsstyrken (sysselsatt eller arbeidsledig) eller utenfor arbeidsstyrken (verken sysselsatt eller arbeidsledig).

Supplerende mål til det offisielle ledighetsbegrepet

Behov for nye mål på arbeidsmarkedstilknytning
Arbeidsledighet er både nasjonalt og internasjonalt den mest benyttede indikatoren på arbeidsmarkedet i det den reflekterer en rekke økonomiske (bruken av landets arbeidskraftsreserver og sykluser i næringsutviklingen) og sosiale aspekter (å være uten arbeid, fattigdomsut-satt og sosial eksklusjon osv.). Mange personer deler noen karakteristika med de arbeidsledige etter ILO-definisjonen, men tilfredsstillere ikke alle kriterier for å bli klassifisert som ledig. I noen grad ligner deres situasjon på de arbeidsløses og faktisk vil mange av de oppfatte seg selv som arbeidsløse. På tilsvarende måte vil mange av de sysselsatte etter ILO-definisjonen oppfatte seg selv som delvis arbeidsledige fordi de har et arbeid med mye kortere arbeidstid enn de ønsker.

Eksemplene er mange fra samfunnsdebatten hvor offisielle arbeidsledighetsmål blir problematisert: "Det er adskillig flere arbeidsledige i Norge enn det tallet myndighetene viser til" (Ramberg 2009). "Regjeringen skryter av lav arbeidsledighet. Sannheten er at rekordmange nordmenn i arbeidsfør alder står utenfor arbeidslivet" (Sand 2010).

Også internasjonalt er dette et stort tema. Gjennom det statistiske samarbeidet i EU, hvor Norge som EØS-land deltar, har en i fellesskap utviklet tre nye mål som et supplement til den ILO-definerte arbeidsledigheten.

Tre nye indikatorer som supplement til ILOs arbeidsledighetsrate

De tre nye indikatorene som Eurostat i samarbeid med medlemsland og EØS-land har utarbeidet som et supplement til den tradisjonelle arbeidsledighetsdefinisjonen omfatter a) personer som arbeider deltid men som ønsker og er tilgjengelig for lenger arbeidstid (undersysselsatte), b) personer som søker arbeid uten å være umiddelbart tilgjengelige for arbeid og c) personer som er tilgjengelige for arbeid, men som ikke har søkt arbeid. Ingen av de tre gruppene tilfredsstiller alle kriteriene for å være arbeidsledige ifølge ILO-definisjonen. Men ved at hver av de tre gruppene tilfredsstiller noen av kriteriene, kan de sies å være i en lignende situasjon som de arbeidsledige. Eurostat har i tillegg gjort en analyse om personene i disse gruppene synes å bevege seg i arbeidsmarkedet på en måte som ligner på de arbeidsledige, og om de selv oppfatter seg som arbeidsledige.

De offisielle tallene på arbeidsledighet viser at Norge har betydelig lavere nivå på ledigheten enn de aller fleste EU-land. Før vi ser på hvordan bildet blir når man inkluderer de supplerende mål på ledighet, presenterer vi de tre supplerende målene i mer detalj. Det første av disse begrepene, undersysselsatte, har lenge vært benyttet i norsk og svensk AKU, men er altså en ny variabel i statistikken fra Eurostat. De to andre supplerende gruppene av arbeidsledige har ikke vært publisert på denne formen i norsk AKU, men tall for personer som ønsker arbeid, men ikke tilfredsstiller ILO-definisjonene for å bli regnet som arbeidsledige, har lenge vært tilgjengelige i SSBs statistikkbank (Statistikkbanken, tabell 08470).

En analyse av AKU tallene for året 2010 (De La Fuente, Eurostat 56/2011 og 57/2011), viser at innenfor den europeiske union, betegnet som EU-27, økte tallet på arbeidsløse med 85 prosent når en inkluderte de nye gruppene. I europeisk sammenheng var det ifølge de nye ledighetsmålene nesten 20 millioner mennesker som var mer eller mindre arbeidsledige i tillegg til de nesten 23 millioner ledige etter ILO-definisjonen.

I den norske AKU var det hele 159 000 personer som falt inn under de nye ledighetsmålene, sammenlignet med 91 000¹ arbeidsledige etter ILO-definisjonen. Dette viser at de supplerende ledighetsmålene fra Eurostat gir vesentlig større utslag for Norges vedkommende, sammenlignet med EU-27.

¹ Ifølge norsk AKU var det 94 000 arbeidsledige i 2010. Avvik i tallene skyldes at det er noe variasjon i hvordan AKU teknisk sett blir gjennomført i det enkelte land og at man i analysen har foretatt en harmonisering av dette datamaterialet.

Hovedgrupper og hovedkjennetegn som er benyttet i Eurostats analyse

Hele befolkningen i yrkesaktiv alder (15-74 år) er delt inn i seks gjensidig utelukkende grupper hvorav de tre første inngår i arbeidsstyrken (ILO-definerte), mens de tre siste gruppene omfatter personer utenfor arbeidsstyrken. De tre nye indikatorene for ledighet er representert med gruppene 2, 4 og 5:

1. sysselsatte som ikke er undersysselsatte
2. undersysselsatte
3. arbeidsledige etter ILO-definisjonen
4. gruppen som søker arbeid
5. gruppen tilgjengelige for arbeid
6. andre utenfor arbeidsstyrken

Bakgrunnsvariablene som er benyttet i analysen av de tre supplerende arbeidsledighetsindikatorer er kjønn, alder, utdanning og nasjonalitet. Videre har de i analysen blant annet benyttet opplysninger om hvor lenge de har stått i den jobben de har i dag, hvor lenge det er siden de var i jobb og respondentenes egen vurdering av sin arbeidsmarkedstilknytning. I tillegg til dette har en i analysen fra Eurostat forsøkt å beregne sannsynligheter for endring av arbeidsmarkedstilknytning, det vil si sannsynligheten for at personer innen et gitt tidsrom endrer gruppetilhørighet etter inndelingen over. Disse analysene er av en noe eksperimentell natur og resultatene må tolkes med varsomhet, men resultatene er tatt med ut fra en vurdering av at de er informative for å beskrive endringer på arbeidsmarkedet og pålitelige nok for relative sammenligninger. EU aggregatene i denne delen av analysen omfatter kun medlemsland med data av tilfredsstillende kvalitet. Eurostat har vurdert at det er kun 16 av de 27 medlemslandene som har tilfredsstillende kvalitet på disse delene av sin AKU-undersøkelse til at de har valgt å ta dem med i analysen. Mikrostudier er foretatt ved at man ser på de samme respondenters arbeidsmarkedstilknytning med ett års mellomrom. I den internasjonale AKU benyttes paneler hvor de samme personer er med over en tidsperiode på to år. Det man har gjort i denne studien er å følge de samme respondentene fra ett av kvartalene i 2009 til samme kvartal i 2010. Kvartalstallene er så summert til årsgjennomsnitt for 2009 sammenlignet med årsgjennomsnitt for 2010. Endringssannsynlighetene fremkommer ved at antall personer med endret arbeidsmarkedstilknytning er delt på antallet personer i den opprinnelige status.

Undersysselsatte

For 2010, som er det året som er sammenlignet, utgjorde de undersysselsatte 3,0 prosent av arbeidsstyrken i Norge, mens andelen for EU-27 var 3,6 prosent. Regnet som andel av arbeidsstyrken er det følgelig færre undersysselsatte i Norge enn gjennomsnittet for Europa (EU-27), men det skyldes at det er noen få land som trekker opp gjennomsnittet for EU-27. Det er i de store økonomiene i Europa som Tyskland, Spania, Frankrike og Storbritannia hvor omfanget av undersyssettingen er særlig høyt, både i absolutte og relative tall. Av de øvrige EU-27 landene er det bare Irland,

Latvia og Sverige som i 2010 hadde en høyere undersysselsetting enn Norge. Hele 19 land hadde en lavere andel undersysselsatte. I Danmark og Finland var undersysselsettingen om lag som i Norge. Den viktigste årsaken til at Norge ligger høyt i forhold til mange land er at andelen som arbeider deltid er svært i høy i Norge og dermed er potensialet større for å få et stort tall på undersysselsatte.

Hvem inngår i gruppen undersysselsatte?

Den største gruppen av undersysselsatte er personer som ønsker en heltidsstilling. Sammenlignet med andre sysselsatte har undersysselsatte kortere varighet av nåværende tjenesteforhold. Av de undersysselsatte i EU-27 hadde bare halvparten vært i nåværende jobb i mer enn to år, mot 78 prosent blant andre sysselsatte. Tilsvarende har 35 prosent vært i nåværende jobb i under ett år, sammenlignet med kun 13 prosent blant øvrige sysselsatte.

Sammenlignet med de øvrige sysselsatte viser undersysselsatte en annen tilpassing ved at kun 37 prosent av de ett år etter fortsatt er i gruppen undersysselsatte. De fleste befinner seg ett år etter i gruppen ordinært sysselsatte (45 prosent), 10 prosent har endret status til arbeidsløs, mens 8 prosent er utenfor arbeidsstyrken. Dette står i skarp kontrast til hva som skjer blant gruppen øvrige sysselsatte (de som ikke er undersysselsatte). Der var så mange som 91 prosent fortsatt i samme gruppe ett år etter. Dette viser at de undersysselsatte har en helt annen og mindre stabil tilknytning til arbeidsmarkedet enn øvrige sysselsatte.

Når det gjelder hva de hovedsakelig betrakter seg som, viser det seg at så mange som 88 prosent av de undersysselsatte betrakter seg som hovedsakelig sysselsatte, mens 6 prosent oppfatter seg som hovedsakelig arbeidsløs og 4 prosent som hovedsakelig studenter. For sysselsatte som ikke er i gruppen undersysselsatte var det til sammenligning 97 prosent som oppfattet seg som hovedsakelig sysselsatte.

Kvinner er i flertall i alle de tre nye indikatorene utarbeidet av Eurostat. Blant de 8,5 millioner undersysselsatte innenfor EU-27 var vel 5,8 millioner kvinner eller 68,4 prosent. Tilsvarende er det menn som dominerer både blant sysselsatte i alt (54,6 prosent) og blant de arbeidsløse (54,8 prosent). Dette gjenspeiler at tre av fire deltidsarbeidere innenfor EU-27 er kvinner. Dette innebærer likevel at undersysselsettingsandelen er høyere blant deltidssysselsatte menn (26,7 prosent) enn tilsvarende tall blant kvinner (18,7 prosent). Norsk AKU viser om lag samme tendens.

Undersysselsatte fordelt etter tiårige aldersgrupper viser at flest undersysselsatte befinner seg i aldersgruppene fra 25 til 54 år, 72 prosent. Ser vi på alder og kjønn samtidig ser vi imidlertid et mer nyansert bilde. Undersysselsatte kvinner dominerer i aldersgruppene 35-44 år (28 prosent) og 45-54 år (27 prosent), mens vi for menn finner flest undersysselsatte i de yngste

aldersgruppene, 15-24 (24 prosent) og 25-34 (25 prosent).

Undersysselsatte har noe lavere utdanning enn sysselsatte, men høyere enn de arbeidsløse. Aldersgruppen 15-24 år er holdt utenfor i analysen etter utdanning, siden mange av personene fortsatt er under utdanning i denne alderen.

Den siste bakgrunnsvariabelen som er benyttet er nasjonalitet. Utlendinger er definert som personer med statsborgerskap forskjellig fra det landet de bor i. Ikke-bosatte sysselsatte kommer ikke med i AKU-utvalget og kan således heller ikke studeres med bakgrunn i data fra denne statistikken. Også etter nasjonalitet ser vi at i EU-27 landene så avviker gruppen undersysselsatte fra de øvrige sysselsatte ved at andelen utlendinger er dobbelt så høy blant undersysselsatte som blant de øvrige sysselsatte (14 mot 7 prosent). Dette er samme forskjell vi finner blant de ordinært arbeidsløse.

SSB har publisert tall for undersysselsatte i mange år. Vi valgte i sin tid en definisjon som ligger nærmere definisjonen av arbeidsledige enn det EU har valgt. Denne krever at en person må ha søkt etter å få lengre arbeidstid, mens EUs definisjon bare krever at man ønsker lengre arbeidstid. Begge krever at personen må være tilgjengelig for lengre arbeidstid. Den noe åpnere definisjonen som Eurostat benytter gir noe flere undersysselsatte for Norge. Med Eurostats definisjon var 77 000 undersysselsatte i Norge i 2010. Med norsk definisjon var tallet på undersysselsatte 67 000.

Gruppen som søker arbeid uten å være tilgjengelig for arbeid

Dette er personer utenfor arbeidsstyrken som (her gjengitt noe forenklet) aktivt har søkt arbeid i løpet av de siste fire uker, men ikke er tilgjengelig for arbeid de neste to ukene, eller som har funnet et arbeid som skal starte innen tre måneder, men som ikke er tilgjengelig for arbeid de neste to ukene.

Innen EU-27 var det i alt 2,4 millioner personer i denne gruppen, tilsvarende 1,0 prosent av arbeidsstyrken (de inngår jo ikke i arbeidsstyrken). I norsk AKU var det 19 000 personer, tilsvarende 0,7 prosent av arbeidsstyrken som falt inn under denne definisjonen av arbeidsledige. De fleste enkeltland innen EU-27 ligger på rundt en prosent for denne gruppen. Finland er det eneste landet med et antall personer i denne gruppen tilsvarende over 2 prosent av arbeidsstyrken (2,3 prosent).

Hvem inngår i gruppen som søker arbeid?

Blant de som søker arbeid, men ikke umiddelbart er tilgjengelige for arbeid har nær halvparten (47 prosent) hatt en jobb i løpet av de to siste årene. Dette er ikke så mange som blant de arbeidsløse (59 prosent), men langt høyere enn blant øvrige personer utenfor arbeidsstyrken, det vil si som ikke tilhører noen av de to nye ledighetsgruppene (11 prosent). Hver fjerde (25 prosent) i gruppen som søker arbeid har aldri tidligere vært i

arbeid og søker således etter sin første jobb. Denne andelen er vesentlig høyere enn blant de arbeidsløse hvor bare 16 prosent søker jobb for første gang. Av øvrige personer utenfor arbeidsstyrken er andelen som aldri har vært i jobb 32 prosent.

I Eurostats mikrostudie av endringssannsynligheter kommer denne gruppen ut med klart høyest endringssannsynlighet av alle de seks hovedgruppene etter arbeidsmarkedstilknytning (sysselsatte, undersysselsatte, arbeidsledige, gruppen som søker arbeid, gruppen tilgjengelig for arbeid og gruppen andre utenfor arbeidsstyrken). Av gruppen som søker arbeid er det kun 10 prosent som ett år etter fortsatt befinner seg i samme gruppe. Langt de fleste har endret status til enten sysselsatte (29 prosent), arbeidsløse (26 prosent) eller er i gruppen andre utenfor arbeidsstyrken (25 prosent). Som for undersysselsatte er hovedretningen mot sterkere arbeidsmarkedstilknytning.

Ut fra egenvurdering av arbeidsmarkedstilknytningen betrakter nesten tre av fem (57 prosent) i gruppen seg som hovedsakelig arbeidsledige, mens nær en av fem (19 prosent) betrakter seg som studenter. Med andre ord er det mange i denne gruppen som er på vei inn i arbeidsmarkedet. Dette er informasjon vi går glipp av i den tradisjonelle arbeidsmarkedsstatistikken. Aldersmessig er dette gjennomgående yngre mennesker og igjen flere kvinner enn menn, men mindre markert enn for undersysselsatte, 58 prosent mot 68 prosent. Utdanningsbakgrunn er om lag som for undersysselsatte, men en må her huske på at den yngste og største aldersgruppen, 15-24 år, ikke inngår i utdanningssammenligningene, siden mange i denne aldersgruppen ikke har fullført sin utdanning.

Fordelingen etter nasjonalitet viser samme mønster som for undersysselsatte og arbeidsledige. Det er nær dobbelt så mange med utenlandsk statsborgerskap i denne gruppen som blant sysselsatte som ikke er undersysselsatte (12 mot 7 prosent).

Gruppen som er tilgjengelig for arbeid uten å søke

Dette er personer utenfor arbeidsstyrken som ønsker arbeid og som er tilgjengelige for arbeid de neste to ukene, men som ikke har søkt arbeid. Heretter kalt *gruppen tilgjengelig for arbeid*.

Innen EU-27 var i alt 8,2 millioner personer i denne gruppen, tilsvarende 3,5 prosent av arbeidsstyrken (som de ikke er en del av). I norsk AKU var det 63 000 personer i denne gruppen, tilsvarende 2,4 prosent av arbeidsstyrken. Variasjonene er store mellom de enkelte medlemsland innen EU-27. Målt både i forhold til arbeidsstyrken og i absolutte tall er denne gruppen klart størst i Italia hvor over 2,7 millioner personer, eller 11,1 prosent av arbeidsstyrken ble regnet å tilhøre denne gruppen. Bulgaria (8,3 prosent), Latvia (8,0 prosent) og Estland (5,9 prosent) var de øvrige landene i EU-27 med over fem prosent i denne gruppen, målt i forhold til størrelsen på arbeidsstyrken i landet.

Hvem inngår i gruppen tilgjengelige for arbeid?

Blant personer utenfor arbeidsstyrken som ønsker arbeid og som er tilgjengelige for arbeid de neste to ukene, men som ikke har søkt arbeid, hadde en av tre (32 prosent) hatt en jobb i løpet av de to siste årene. Dette er ikke så mange som blant gruppen som søker arbeid (47 prosent) eller blant de arbeidsledige (59 prosent), men langt høyere enn gruppen andre utenfor arbeidsstyrken (11 prosent). Andelen som aldri har vært i arbeid er om lag som for gruppen andre utenfor arbeidsstyrken. Dette stemmer godt overens med funnene i mikrostudien som viser at langt flere personer fra denne gruppen befinner seg i gruppen andre utenfor arbeidsstyrken (32 prosent) ett år etter, enn hva tilfellet var i de to andre nye ledighetsmålene. Ett år etter hadde 16 prosent endret status til arbeidsledige, mens 14 prosent var i gruppen sysselsatte. Målt i endringssannsynligheter var det om lag lik sannsynlighet for fortsatt å befinne seg i samme gruppe (35 prosent), for å ha beveget seg mot en sterkere arbeidsmarkedstilknytning (33 prosent), eller å ha beveget seg mot en svakere arbeidsmarkedstilknytning (32 prosent). Dette var forskjellig fra både gruppen som søker arbeid og gruppen undersysselsatte hvor vi fant endringssannsynligheter mot en sterkere tilknytning til arbeidsmarkedet.

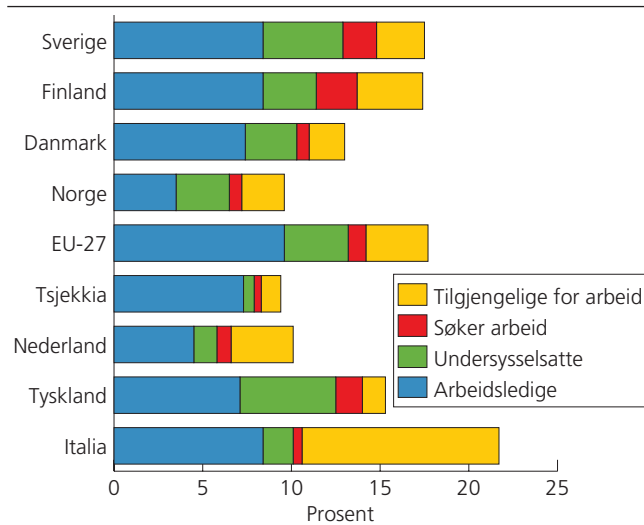
Vurderingen av sin egen arbeidsmarkedstilknytning er også i denne gruppen vesentlig forskjellig fra gruppen andre utenfor arbeidsstyrken. Det var 43 prosent som oppfattet seg som hovedsakelig arbeidsløse, mot 2 prosent for gruppen andre utenfor arbeidsstyrken. I forhold til å oppfatte seg om pensjonert eller permanent ufør var forholdet motsatt. I gruppen tilgjengelige for arbeid var det 10 prosent som hovedsakelig oppfattet seg å være pensjonert eller permanent ufør, mot 46 prosent blant gruppen andre utenfor arbeidsstyrken.

Som for de to andre gruppene fremkommet av de supplerende målene for ledighet, er det langt flere kvinner enn menn som befinner seg i denne gruppen, henholdsvis 58 og 42 prosent. Personene i gruppen tilgjengelige for arbeid er forholdsvis jevnt fordelt på alle aldersgrupper fra 15 til 64 år. Selv i den eldste aldersgruppen (65-74 år) er det en vesentlig høyere andel personer enn i de to andre gruppene av supplerende ledige. Målt etter utdanning er gruppen tilgjengelig for arbeid lik gruppen andre utenfor arbeidsstyrken, med relativt få med høyere utdanning (13 prosent) og relativt mange med lav utdanning (48 prosent). Det samme gjelder etter nasjonalitet hvor denne gruppen har om lag samme fordeling som i gruppen andre utenfor arbeidsstyrken (8 og 6 prosent).

Hvordan kommer Norge ut med de nye supplerende mål på ledighet?

I sammenligningen av ledigheten i Norge og EU-27 for 2010 kommer Norge ut med klart lavest ledighet, 3,5 prosent. Samlet for EU-27 var ledigheten 9,6 prosent. Luxemburg, Østerrike og Nederland var de enkeltland med lavest ledighet innen EU-27 med hhv 4,4 og 4,5

Figur 1. Samlet ledighet, inklusive nye supplerende mål på ledighet. Utvalgte EU-land samt Norge. 2010

Kilde: Statistics in Focus 56/2011. Eurostat.

prosent. Ingen av de øvrige medlemslandene hadde under 6 prosent ledighet. Som vi har vist allerede, er det mange land som kommer bedre ut enn Norge regnet kun etter de supplerende målene for ledighet. Når vi summerer tall for arbeidsledige med tallene for de supplerende målene på ledighet er det likevel kun Tsjekkia som samlet sett kommer bedre ut enn Norge med hhv 9,4 mot 9,6 prosent av arbeidsstyrken. Nederland (10,1 prosent) og Luxemburg (11,5 prosent) kommer fortsatt godt ut, like bak Norge, når en inkluderer de supplerende ledighetsmålene. For EU-27 samlet, var tallet 17,7 prosent av arbeidsstyrken².

Oppsummert kan vi slå fast at bildet av Norge som et land med lav ledighet jamført med andre land, fortsatt gjelder. Det er likevel slik at når vi sammenligner tallene fra de supplerende ledighetsmålene med de offisielt arbeidsledige er det ingen av EU-landene hvor utslaget blir så stort som for Norge. De supplerende ledighetsmålene utarbeidet av Eurostat er et verdifullt tillegg til statistikken for å belyse situasjonen på arbeidsmarkedet og også gi et bedre grunnlag for å anslå størrelsen på den potensielle arbeidskraftreserven i befolkningen. SSB har da også i flere år publisert tall for undersysselsatte som en del av den faste AKU- publiseringen hvert kvartal. Når det gjelder de to andre supplerende målene på arbeidsledighet, publiserer også SSB en tabell i Statistikkbanken hvert kvartal som dekker noe lignende (Statistikkbanken, tabell 08470). Den er imidlertid ikke summert opp i form av en indikator og regnet i prosent av arbeidsstyrken.

Siden de supplerende mål på ledighet gir et større bidrag for Norge til omfanget av personer som er i en situasjon som ligner arbeidsledighet, kunne man tro at det skyldes at vi har flere i befolkningen som er

passivisert i forhold til arbeidsmarkedet på grunn av gode velferdsordninger. Samtidig er det slik at vi allerede med de offisielle tallene for arbeidsstyrken (sysselsatte og arbeidsledige) ligger blant de med høyest yrkesdeltakelse i befolkningen. Det at vi får et relativt høyt tillegg når man legger til de supplerende målene, bidrar i en viss forstand til å forsterke dette bildet.

I EU er det enighet om at det offisielle målet på ledighet fortsatt forsvaret sin plass som det sentrale målet på arbeidsledighet. Det er to hovedgrunner til dette. Det ene er at det blant personer som inngår i de supplerende målene er en mye større variasjon med hensyn til hvor nær de egentlig står arbeidsmarkedet. Det andre er at man har en sikrere og mer standardisert måling av det offisielle ledighetsmålet enn man har av de supplerende målene. Det er derfor en viss usikkerhet hvor utbredt bruken av disse supplerende mål blir utover de som er mer enn vanlig interessert i data om folks tilpasning på arbeidsmarkedet.

Referanser

De La Fuente, Arturo: 8.5 million underemployed part-time workers in the EU-27 in 2010. Eurostat, Statistics in Focus, 56/2011

De La Fuente, Arturo: New measures of labour market attachment. Eurostat, Statistics in Focus, 57/2011

Ramberg, Margaret Sandøy: - Offisielt ledighetstall: 66.446 – Reelt ledighetstall: 150.953. NRK Nyheter v/ Hilde Helljesen. Publisert 10.03.2009

Sand, Lars Nehru: 600.000 står utenfor arbeidslivet. NRK Nyheter. Publisert 06.10.2010

Statistikkbanken, tabell 08470: http://statbank.ssb.no/statistikkbanken/Default_FR.asp?PXSid=0&nvl=true&PLanguage=0&tilside=selecttable/hovedtabellHjem.asp&KortnavnWeb=aku

² For å lette sammenligningen mellom land har man valgt fortsatt å benytte den ILO-definerte arbeidsstyrken som nevner selv om to av de supplerende ledighetsmålene omfatter personer utenfor arbeidsstyrken.